

Nr 257.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp för postverkets räkning av fastigheten å tomterna nr 309, 310, 315, 316 och 317 inom kvarteret Frigga i Ystad m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* medgiva, att de för om- och tillbyggnad av postverkets fastighet nr 285 b och 286 inom kvarteret Kristina i Ystad av riksdagen anvisade anslag om sammanlagt 268,500 kronor måtte, i den mån de icke redan tagits i anspråk för förarbeten till sagda byggnadsarbeten, få användas till inköp för postverkets räkning av fastigheten å tomterna nr 309, 310, 315, 316 och 317 inom kvarteret Frigga i Ystad ävensom för ändringsarbeten inom samma fastighet;

dels för sistnämnda ändamål för år 1921 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 117,500 kronor, att utgå av lånemedel;

dels medgiva, att postverkets förenämnda fastighet inom kvarteret Kristina i Ystad måtte få överlätas till telegrafverket på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, besluta, att de i förslaget till 1921 års riksstat bland inkomsterna under rubrik "I. Fast upplåning" upptagna lånemedel skola höjas med 117,500 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

C. E. Svensson.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 19 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON,

Departementschefen, statsrådet Svensson anförde:

Framställning
av generalpost-
styrelsen om
inköp för post-
verkets räkning
av ytterligare
fastighet i
Ystad och över-
låtelse till tele-
grafverket av
postverkets nu-
varande fastig-
het därstädes.

I skrivelse den 5 mars 1920 har generalpoststyrelsen gjort framställning om förvärvande för postverkets räkning av ytterligare fastighet i Ystad samt om överlåtelse av postverkets nuvarande fastighet därstädes till telegrafverket.

Till stöd härför har styrelsen anfört följande:

»För om- och tillbyggnad av postverkets fastighet i Ystad i och för beredande av oundgängligen erforderligt ökat utrymme för post- och telegrafverkens lokaler inom nämnda fastighet har 1918 års lagtima riksdag anvisat dels på tilläggsstat för år 1918 ett anslag av 100,000 kronor, dels ock för år 1919 ett anslag av 125,000 kronor. Sedermera, efter det att byggnadsstyrelsen, som erhållit Eders Kungl. Maj:ts uppdrag att föranstalta om arbetenas utförande, meddelat, att detta icke kunde ske inom ramen av de sålunda anvisade anslagen,

har 1919 års lagtima riksdag för år 1920 för ändamålet anvisat ytterligare ett belopp av 43,500 kronor. För arbetena ifråga har sålunda till disposition ställts sammanlagt 268,500 kronor.

Sedan alla förarbeten blivit utförda, utbjöd byggnadsstyrelsen under förra hälften av år 1919 byggnadsarbetena på entreprenad.

I skrivelse den 31 maj 1919 meddelade byggnadsstyrelsen generalpoststyrelsen, att efter förnyade, på grundval av de inkomna anbuden företagna beräkningar, kostnaderna för om- och tillbyggnadsarbetenas utförande måste antagas komma att uppgå till sammanlagt 364,416 kronor. Då, som ovan nämnts, för ändamålet endast funnes tillgängliga 268,500 kronor, skulle alltså för arbetenas fullbordande krävas ett tillskott av 95,916 kronor.

Då generalpoststyrelsen ansåg denna byggnadsstyrelsens senast beräknade summa alltför hög i förhållande till det utrymme och de fördelar i övrigt, som skulle vinnas genom om- och tillbyggnaden, har generalpoststyrelsen ansett det vara en bjudande nödvändighet söka uttröna, huruvida icke post- och telegrafverkens i Ystad lokalfråga skulle kunna lösas på ett för statsverket ur ekonomisk synpunkt lämpligare sätt; och har för den skull, i avvaktan på resultatet av denna utredning, byggnadsarbetenas igångsättande fått tills vidare anstå.

Då det ingick som ett led i planen för byggnadsarbetena ifråga, att postverket under ombyggnadstiden skulle anskaffa provisorisk postkontorslokal och att telegrafstationen skulle, intill dess den nya telegraflokalen bleve iordningställd, få förfoga även över postkontorets lokal inom posthuset, har postkontoret på sommaren 1919 inflyttat i förhyrd lokal uti en Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget tillhörig fastighet. Telegrafstationen innehar sålunda från sistnämnda tidpunkt båda våningarna inom posthuset.

Sedan generalpoststyrelsen numera lyckats erhålla anbud å förvärvande av den fastighet, i vilken postkontoret för närvarande är inrymt, har härigenom en, enligt generalpoststyrelsens förmenande, synnerligen lämplig utväg att på ett för statsverket förmånligt sätt lösa lokalfrågan erbjudit sig. Därest sistberörda fastighet inköpes för postverkets räkning, kan postkontoret i Ystad genom jämförelsevis obetydliga ändringar av dess nuvarande provisoriska lägenhet beredas en efter allt att döma för lång tid framåt fullt tillfredsställande lokal. Om vidare telegrafverket övertager posthuset, erhåller telegrafstationen inom detsamma ett något större utrymme än vad som för samma ändamål skulle vinnas genom om- och tillbyggnaden. Framdeles uppkommande behov av ökat utrymme för telegrafens räkning kan sedermera erhållas genom tillbyggnad. Telegrafstyrelsen, med vilken generalpoststyrelsen förhandlat i ärendet, har förklarat, att de av telegrafverket för närvarande i postverkets hus disponerade båda våningarna visserligen icke kunna lämna fullt tillfredsställande lokal för telegrafstationen, men att med vissa smärre ändringar utrymme därstädes kunde beredas för en tid av omkring 8 år framåt, samt att telegrafstyrelsen för den skull icke hade något att erinra mot att övertaga postverkets nuvarande fastighet till dess bokförda värde. Efter vad telegrafstyrelsen vidare under hand meddelat, skulle för de ändringsarbeten, som erfordrades för posthusets anordnande för telegrafverkets behov, icke behövas särskilt anslag, utan skulle utgifterna därför kunna bestridas av för telegrafstyrelsen tillgängliga medel.

Den till postverket salubjudna fastigheten är belägen å tomterna n:ris 309, 310, 315, 316 och 317 i kvarteret Frigga och innehåller en areal av 1,231 kvadratmeter. Fastigheten, vars taxeringsvärde är 245,600 kronor och vilken är brandförsäkrad för 200,000 kronor, har hembjudits postverket för 225,000 kronor, vilket pris enligt generalpoststyrelsens förmenande är skäligt. Fastigheten, som är i gott stånd, innehåller i bottenvåningen 6 rum förutom tambur, korridorer, kassavalv och toaletterum. Bottenvåningen, vars golvyta är cirka 320 kvadratmeter, skulle, som ovan nämnts, lätt nog kunna förändras till en fullt lämplig postkontorslokal. Arkitektfirman Ewe & Melin i Malmö, som på

generalpoststyrelsens uppdrag verkställt förberedande utredning i ärendet, har beräknat kostnaderna för dessa ändringsarbeten till 36,900 kronor. Byggnadens återstående del upptages av en på två våningar fördelad bostadslägenhet å sammanlagt 16 rum, jämte kök, hallar, tamburer, toaletterum m. m. Den nuvarande innehavaren av denna lägenhet skall med nästa september månads utgång frånträda densamma men har förklarat sig villig att redan dessförinnan överlämna större delen av lägenheten. Det torde då vara riktigast, att därest postverket inköper fastigheten, begagna tillfället att förfoga över ifrågavarande utrymme på ett ur det allmännas synpunkt mera lämpligt sätt genom att uppdelas detsamma i mindre lägenheter. Härigenom vunne stadens bostadsbestånd ett under nuvarande förhållanden värdefullt tillskott, vilket givetvis i främsta rummet skulle komma postverkets eller eventuellt andra statens funktionärer till godo. Enligt av ovannämnda arkitektfirma uppgjort förslag skulle lägenheten ifråga lämpligen låta uppdelas sig på sådant sätt, att i våningen en trappa upp inreddes 2 lägenheter om vardera 4 rum och kök samt i våningen två trappor upp en lägenhet om 3 rum och kök, en dubblett och 4 enkelrum. Kostnaden för dessa ändringsarbeten har beräknats till sammanlagt 71,700 kronor; därav skulle belöpa sig 40,700 kronor på våningen en trappa upp och 31,000 kronor på våningen två trappor upp. Å tomten finnes uthusbyggnad, innehållande bland annat en bostadslägenhet om 2 rum och kök.»

Byggnads-
styrelsen.

Byggnadsstyrelsen, som av generalpoststyrelsen anmodats att yttra sig i ämnet, har därvid anfört följande:

»I skrivelse den 2 mars 1920 har Ni med översändande av ritningar och kostnadsförslag anhållit om kungl. byggnadsstyrelsens yttrande över förslag till inköp av fastigheten n:o 309, 310, 315, 316 och 317 i kvarteret Frigga i Ystad att efter ombyggnad användas för postverkets behov under förutsättning att det nuvarande posthuset utan ombyggnad finge ensamt disponeras av telegrafverket.

Enligt arkitektfirman Ewe & Melins förslag till den till inköp ifrågasatta fastighetens omändring, skulle i bottenvåningen inrymmas postlokaler och en och två trappor upp bostäder för posttjänstemän, nämligen två lägenheter om 4 rum och kök med badrum, en lägenhet om 3 rum och kök med badrum, en dubblett, ett enkelrum och 3 jungfrukammare, eventuellt 4 enkelrum.

Fastigheten är salubjuden för 225,000 kronor, vilket motsvarar 33,30 kronor per kubikmeter byggnadsmassa, tomtvärde inberäknat, och måste köpesumman följaktligen anses skälig. Kostnaden för byggnadens iordningställande beräknas av Ewe & Melin till sammanlagt 108,600 kronor. Byggnadsstyrelsens granskning av dessa beräkningar ger vid handen, att kostnaden torde böra höjas till 143,500 kronor, enligt bilagda, inom styrelsen uppgjorda approximativa kostnadsförslag. Av de av Kungl. Maj:t och riksdagen för om- och tillbyggnad av postverkets nuvarande fastighet sammanlagt anvisade 268,500 kronor har ett belopp av 17,500 kronor redan bundits genom kontrakt med arkitekter och konstruktörer, vilkas arbeten numera skulle vara värdelösa. Tillsammans med inköpssumman skulle sålunda detta förslag draga en kostnad av 386,000 kronor eller 21,584 kronor högre belopp än den av byggnadsstyrelsen i skrivelse till Eder den 31 maj 1919 angivna summan, 364.416 kronor, för om- och tillbyggnad av postverkets nuvarande fastighet.

I den till inköp föreslagna fastigheten bör nedlagt kapital efter 7 % beräknas giva en hyresinkomst av 27,020 kronor. Då för de till uthyrning avsedda lägenheterna en och två trappor upp kan beräknas en skälig hyresinkomst av 5,500 kronor, skulle postverkets lokaler draga en hyra av 21,520 kronor. För närvarande förhyr postverket hela bottenvåningen i huset till postkontor för 5,075 kronor.

Som genom detta fastighetsköp post- och telegrafverken skulle var för sig kunna erhålla lämpliga lokaler i egna fastigheter med utvidgningsmöjligheter för i det närmaste samma kostnad, för vilken båda verken, enligt tidigare förslag till om- och påbyggnad, skulle inrymmas i postverkets fastighet, får byggnadsstyrelsen för sin del tillstyrka, att ifrågavarande fastighet i kvarteret Frigga i Ystad inköpes för 225,000 kronor för postverkets räkning.»

Generalpoststyrelsen anför därefter följande:

Generalpost-
styrelsen.

»Med utgångspunkt från de av byggnadsstyrelsen nu meddelade beräkningarna skulle, därest återstoden, 251,000 kronor, utav de av riksdagen för om- och tillbyggnad av posthuset anvisade medlen, 268,500 kronor, i stället finge användas för inköp och omändring av den till postverket nu salubjudna fastigheten, för sistnämnda ändamål erfordras ytterligare ett belopp av 117,500 kronor.

Det synes generalpoststyrelsen uppenbarligen för statsverket vara betydligt förmånligare, att den föreliggande frågan löses på nu föreslaget sätt. Därest om- och tillbyggnadsarbetena inom postverkets nuvarande fastighet skulle fullföljas och draga en så avsevärd kostnad som av byggnadsstyrelsen beräknats, eller 364,416 kronor, vunnas därigenom, att post- och telegrafverken finge sina nuvarande lokalsvårigheter avhjälpda. Inom den ombyggda fastigheten hava emellertid då alla utvecklingsmöjligheter blivit fullständigt utnyttjade. Därest, såsom väl låter tänka sig, i all synnerhet för telegrafverkets vidkommande, ytterligare lokalutvidgningar framdeles bleve nödvändiga, återstode väl näppeligen någon annan utväg än nybyggnad. Genom det nu ifrågasatta förslaget förverkligande vunnas för ungefärligen samma kostnader, som den planerade om- och tillbyggnaden av posthuset skulle betinga, att staten i stället för en fastighet, inom vilken alla utvidgningsmöjligheter blivit fullständigt utnyttjade, erhöle två fastigheter, den ena för telegrafverket med möjlighet att genom tillbyggnad tillgodose framdeles uppkommande behov av ökat utrymme och den andra fullt tillräcklig för postverkets behov och innefattande möjlighet till utvidgning av postkontorslokalen. Slutligen tillkommer, att det antal lägenheter, som enligt förslaget skulle nyinredas, i någon mån lättade den på platsen rådande bostadsbristen.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anført ifråga om att av de för om- och tillbyggnaden av nuvarande posthuset anvisade medlen ett belopp av 17,500 kronor redan blivit bundet, får generalpoststyrelsen framhålla, att i allt fall de byggnads- och konstruktionsritningar, som utförts, väl icke torde få anses helt värdelösa, då desamma med jämförelsevis ringa omarbetning synas kunna komma till användning, därest framdeles tillbyggnad av fastigheten bleve erforderlig för telegrafverkets behov. Vidkommande det av byggnadsstyrelsen gjorda uttalandet beträffande storleken av hyran för postkontorslokalen i den till inköp ifrågasatta fastigheten tillåter generalpoststyrelsen sig erinra, att, därest de planerade om- och tillbyggnadsarbetena inom postverkets nuvarande fastighet fullföljdes, båda verkens lokaler skulle, efter 7 % å det nedlagda kapitalet, draga en merhyra — bortsett sålunda från räntan å fastighetens nuvarande värde — av omkring 25,500 kronor. Därjämte får generalpoststyrelsen framhålla, att den nu till och med den 30 september 1920 förhyrda provisoriska postkontorslokalen i den utbudna fastigheten icke låter sig annat än för en kortare tid — och detta endast med största svårighet — använda i sitt nuvarande skick. Därest ifrågavarande lokal fortfarande skulle förhyras, måste alltså oundgängligen vidtagas samma ändringsarbeten, som ifrågasatts, därest fastigheten komme att inköpas för postverkets räkning. Då fastighetens nuvarande ägare önskar sälja fastigheten, är det givetvis synnerligen ovisst, huruvida postverket kan påräkna att framdeles få förhyra lokalen. Även om så skulle bliva förhållandet, måste dock, med hänsyn till de ovannämnda ändringsarbetena, vilka enligt byggnadsstyrelsens beräk-

ningar skulle draga en kostnad av 46,000 kronor, i allt fall räknas med en mycket avsevärt högre hyra än den för lokalen i dess nuvarande skick utgående, 5,075 kronor för år.

Därest det av generalpoststyrelsen nu framlagda förslaget skulle vinna bifall, torde det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som kunna erfordras med anledning av telegrafverkets övertagande av fastigheten. Dess bokförda värde utgör 45,100 kronor.

Generalpoststyrelsen har om den till inköp föreslagna fastigheten träffat i avskrift bifogade köpeavtal, vilket är för säljaren bindande endast under förutsättning, att Eders Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 juli 1920 fattat beslut, att fastigheten må för postverkets räkning inköpas.»

Under återopande av det anförda har generalpoststyrelsen hemställt, att de för om- och tillbyggnad av postverkets fastighet i Ystad av riksdagen anvisade anslag om sammanlagt 268,500 kronor, måtte, i den mån de icke redan tagits i anspråk för förarbetena till sagda byggnadsarbeten, få användas till inköp för postverkets räkning av fastigheten å tomterna nr 309, 310, 315, 316 och 317 inom kvarteret Frigga i Ystad ävensom för ändringsarbeten inom samma fastighet,

att riksdagen för sistnämnda ändamål å tilläggsstat för år 1920 måtte anvisa ett belopp av 117,500 kronor, ävensom

att postverkets nuvarande fastighet i Ystad, innefattande tomterna nr 285 b och 286 inom kvarteret Kristina, måtte få överlåtas till telegrafverket på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Departements-
chefen.

För beredande av erforderligt ökat utrymme inom postverkets fastighet nr 285 b och 286 i kvarteret Kristina i Ystad, i främsta rummet för den däruti inrymda telegrafstationens räkning, hava med bifall till av Kungl. Maj:t gjorda framställningar 1918 och 1919 års lagtima riksdagar för om- och tillbyggnad av ifrågavarande fastighet anvisat anslag om tillhoppa 268,500 kronor.

Sedan byggnadsarbetena ifråga utbudits på entreprenad, visade det sig på grund av prisstegringar icke vara möjligt att få arbetena utförda inom ramen av de beviljade anslagsbeloppen. Efter av byggnadsstyrelsen gjorda förnyade beräkningar antogs kostnaderna för arbetenas utförande komma att uppgå till 364,416 kronor, eller inemot 100,000 kronor mera än de av riksdagen anvisade medlen. På grund härav och i avvaktan på av generalpoststyrelsen igångsatt utredning, huruvida icke post- och telegrafverkens lokalfråga i Ystad kunde lösas på ett för statsverket fördelaktigare sätt än genom ovannämnda om- och tillbyggnad, har med byggnadsarbetenas igångsättande fått tills vidare anstå. För postkontoret har emellertid förhyrts en tillfällig lokal inom fastighet, tillhörande Svenska

Sockerfabriks Aktiebolaget, och denna har nu erbjudits generalpoststyrelsen till inköp. Fastigheten, som är belägen å tomlerna nr 309, 310, 315, 316 och 317 i kvarteret Frigga i Ystad, innehåller en areal av 1231 kvadratmeter och är bebyggd med en i tre våningar uppförd byggnad av sten. Bottenvåningen, vars golvyta är cirka 320 kvadratmeter, och som för närvarande disponeras av postkontoret, kan enligt av generalpoststyrelsen förebragt och av byggnadsstyrelsen granskad utredning för jämförelsevis ringa kostnad ordnas till en fullt tillfredsställande och för avsevärd tid framåt tillräcklig postkontorslokal. Byggnadens återstående del upptager en på två våningar fördelad mycket stor bostadslägenhet, innehållande 16 rum jämte kök m. m. Om fastigheten förvärvas för postverkets räkning, torde alla skäl tala för att i enlighet med vad generalpoststyrelsen föreslagit uppdelas sistnämnda lyxlägenhet på mindre lägenheter, vilka givetvis i främsta rummet böra uthyras till postfunktionärer eller eventuellt andra statens tjänstemän.

Då fastigheten vitsordats vara i gott stånd, synes den köpeskilling, som fordrats, 225,000 kronor, vara skälig.

Å tomten finnes dessutom en uthuslänga, däri är inredd en bostadslägenhet om 2 rum och kök. I övrigt innehåller den stall, vagnbod m. m. Utan större kostnader kunna, enligt vad jag inhämtat, här åstadkommas ytterligare smålägenheter.

I likhet med generalpoststyrelsen anser jag det vara för statsverket förmånligast, att ifrågakvarande lokalfråga löses på det av generalpoststyrelsen nu ifrågasatta sättet. Härigenom vunnas, att för i det närmaste samma kostnad, som den planerade om- och tillbyggnaden av postverkets nuvarande fastighet skulle betinga, post- och telegrafverken skulle var för sig kunna erhålla lämpliga lokaler i två olika fastigheter, var och en erbjudande möjlighet till framtida utvidgning, varförutom ett ej ringa antal bostadslägenheter skulle erhållas.

Mot generalpoststyrelsens förslag att för inköp och omändring av den ifrågakvarande fastigheten använda de medel, som anvisats för om- och tillbyggnad av nuvarande posthuset, synes mig icke vara något att erinra. Det för omändringsarbetena inom den till inköp föreslagna fastigheten ytterligare erforderliga belopp av 117,500 kronor torde böra utgå av lånemedel samt anvisas såsom anslag för kapitalökning för år 1921. Vid bifall härtill torde i riksstaten för år 1921 bland inkomsterna under rubriken "I. Fast upplåning" upptagna lånemedel böra höjas med 117,500 kronor.

Därest det av generalpoststyrelsen framlagda förslaget kommer att vinna bifall, synes postverkets nuvarande fastighet i Ystad, innefattande tomterna nr 285 b och 286 inom kvarteret Kristina, böra överlätas på telegrafverket under de villkor Kungl. Maj:t bestämmer.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels medgiva, att de för om- och tillbyggnad av postverkets fastighet nr 285 b och 286 inom kvarteret Kristina i Ystad av riksdagen anvisade anslag om sammanlagt 268,500 kronor måtte, i den mån de icke redan tagits i anspråk för förarbeten till sagda byggnadsarbeten, få användas till inköp för postverkets räkning av fastigheten å tomterna nr 309, 310, 315, 316 och 317 inom kvarteret Frigga i Ystad ävensom för ändringsarbeten inom samma fastighet;

dels för sistnämnda ändamål för år 1921 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 117,500 kronor, att utgå av lånemedel;

dels medgiva, att postverkets förenämnda fastighet inom kvarteret Kristina i Ystad måtte få överlätas till telegrafverket på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, besluta, att de i förslaget till 1921 års riksstat bland inkomsterna under rubrik "I. Fast upplåning" upptagna lånemedel skola höjas med 117,500 kronor.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.